

Kattfot

Ängsmarkens klenod

Årets växt
2012

Kattfot

Vi är nog många som sjungit med i Sjösala vals, Evert Taubes underbara tolkning av den svenska försommaren: ”och se, så många blommor som redan slagit ut på ängen! Gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol”.

Men liksom många andra arter som trivs på ögödslade naturbetesmarker har kattfoten det tufft i dagens Sverige. I flera av våra landskap har den älskade blomman minskat kraftigt och man kan idag få vandra långt för att få uppleva en ängsmark med kattfot. Om detta och hur det står till med andra ängsväxter kan du läsa om i de landskapsfloror som nyligen utkommit.

Antennaria dioica är det vetenskapliga namnet på kattfot. Släktnamnet *Antennaria* kommer av latinets *antenna* (antenn). Med lite fantasi kan man tycka att de klubblika penselhåren hos hantblommorna liknar känselspröten hos en fjäril eller skalbagge. Artepitetet *dioica* är det Carl von Linné som myntat. Det betyder ”som bor i var sitt hus”, alltså skildkönad. Varje individ är endera en honplanta med pistiller eller en hanplanta med ståndare.

I folkmedicinen har kattfot använts vid behandling av luftrörskatarr med hosta. Vid diarréer kunde den torkade växten förtäras. Eftersom blommorna kan torkas som eterneller kunde man binda evighetskransar av dem som påstods skydda mot all ondska. Björk-

vispar prydda med kattfot kunde öka på torgförsäljningen. Men den vackra blomman ansågs också som ett gudlöst gräs eftersom den vänder sina tassar mot himlen!

I Sverige växer kattfot i hela landet, den går även upp på fjället. Växtplatserna är torra, magra och ofta sandiga, kattfoten kan också växa på berghällar. Många lokaler är hävdade med bete eller slåtter. Våra slåtttrade vägkanter kan fungera som ett substitut i ett alltmer igenväxande landskap. Kattfot är mycket känslig för all form av gödsling och är en av de arter som först försvinner när betesmarken tillförs näringsämnen.

Kattfoten tillhör familjen korgblommiga växter (Asteraceae). Den är flerårig och bildar mattor med utlöpare som har

en bladrosett i spetsen. Bladen är omvänt äggförmiga och filthåriga på undersidan, mer kala på ovansidan. Blomstjälken är 5–20 cm hög och i dess topp sitter en samling med 2–8 blomkorgar. De har holkfjäll som kan variera i färg från vitt till rosa och mörkrött.

I släktet *Antennaria* finns ytterligare tre arter som du kan hitta i våra fjälltrakter, nämligen fjällkattfot *A. alpina*, lappkattfot *A. lanata* och grönkattfot *A. porsildii*. Under en vandring uppför fjället Njulla, nära Abisko turiststation i Lappland, kan du under samma förmiddag få se samtliga våra fyra arter av *Antennaria*. Ta det som en utmaning!

På bilden ovan ses korgar med hanblommor av kattfot, till vänster med honblommor.

Rapportera dina fynd av kattfot!

Svenska Botaniska Föreningen har utsett kattfot till Årets växt 2012. Du kan öka vår kunskap om kattfot genom att rapportera in dina fynd på Artportalen (www.artportalen.se).

Anteckna på varje växtplats i vilken sorts miljö den växer och helst också inom hur många kvadratmeter som arten förekommer och hur många kvadratdecimeter som plantorna täcker.

Vill du hjälpa till med att övervaka sällsynta och hotade arter i dina hemtrakter? Du behövs! Ta kontakt med ansvarig för Floraväktarna eller din regionala botaniska förening. Kontaktuppgifter finner du på Svenska Botaniska Föreningens hemsida (www.sbf.c.se).

På hemsidan kan du även anmäla att du vill bli medlem i SBF. Som medlem stödjer du vårt arbete med att skydda hotade arter, du får Svensk Botanisk Tidskrift och du får vara med på våra resor och exkursioner.

Svenska Botaniska Föreningen är en idell rikstäckande förening för alla som är intresserade av botanik.

Vi ger ut Svensk Botanisk Tidskrift och ordnar olika aktiviteter inom botanikens område. Vi anordnar årliga botanikdagar i något svenskt landskap, botaniska resor både inom och utanför Sverige, samt "De vilda blommornas dag" tillsammans med övriga botaniska föreningar i Norden.

Vi svarar även på frågor om botanik och agerar för att skydda vilda växter genom Floraväktarna och genom att agera i olika naturskyddsärenden.

Läs mer om föreningen och vad vi gör på vår webbplats (www.sbf.c.se).

Att bli medlem i SBF är ett sätt att stödja vårt arbete med hotade arter.
Anmäl dig på www.sbf.c.se